

Motion till riksdagen

1988/89:Jo313

av Eva Goës och Hans Leghammar (båda mp)

Yrkesfisket

Digerdöden i Kattegatt

1988 var det år när politikerna lovade att rädda haven. Det var också det år som yrkesfiskarna i Halland sjukskrev sig för psykisk ohälsa. Kattegatt hade uppvisat större skador än forskare och fiskare kunnat ana sig till.

I början av april rapporterade flera fiskare att de fått kvävda flatfiskar i nät, slemmiga, med öppen mun och uppspärade gällock (s.k. illdöingar); detta 1,5 sjömil utanför Ugglarp och inom ett stort område mitt i Laholmsbukten. Fisket hade skett på 15-17 meters djup.

Syrebristen i Kattegatts djupområden hade därmed fått en ny dimension, nämligen att den uppträdde också på våren. Nedbrytningsprocesserna hinner ej med när havet övergöds.

I slutet av april uppträdde kraftig algblomning. Vid månadsskiftet april/maj observerades ovanligt många döda tångkrabbor. Mördaralgen slog till.

Märkliga var de enorma ålfångster som gjordes under några dagar i mitten av maj. Ålarna betedde sig som om de hade "eld i svansen".

Sommaren handlade om säldöd och badförbud. Mycket alger förekom. Vid stränderna ruttnade algmassorna och spred en vidrig stank. I slutet av augusti hade torsk utanför Halmstad drabbats av syrebrist och kom upp till ytan. Sportdykare observerade mycket större arealer än någonsin med död botten täckt av s.k. vitt mögel (svavelbakterier).

Sedan kom svarta september; tonvis av flatfisk som bärgats var döda av syrebrist. Senare trålades massvis med döda bottendjur upp ur Kattegatt. Måndagen den 26 september sjukskrev sig fiskarna.

Detta är vad fiskarna själva kallar "digerdöden i Kattegatt".

Havet kan bli levande igen

Kattegatt kan bli levande igen. Barnkamrarna för fisken lever fortfarande. Det är när fisken kommer ut på det djup där syrebrist råder som den dör. Med en vettig miljöpolitik kan havet restaureras, men under tiden måste yrkesfiskarna kompenseras. I dag får de inte arbetslöshetsunderstöd annat än i vissa fall, t.ex. vid ishinder, dålig väderlek, motorbyte, svårighet att importera bränsle. Vid syrebrist i havet gäller inget arbetslöshetsunderstöd. Länsarbetsnämnderna ska erbjuda hjälp.

Arbetsmarknadsutbildning

Mot. 1988/89

Jo313

Yrkesfiskarna, som idag inte har någon säker inkomst på grund av ovanstående, borde som norrlandsbönderna betraktas som varslade och därför erbjudas arbetsmarknadsutbildning och därmed få kostnadstäckning för detta.

Garantilön

Eftersom fiskarna inte erhåller arbetslöshetsunderstöd (syrebrist i havet och därpå följande fiskdöd godkännes inte som orsak), borde de garanteras en lön från samhället, en s.k. garantilön. Detta kunde i ett övergångsskede råda bot på den uppkomna akuta ekologiska/ekonomiska krisen för yrkesfiskarna.

Samhällelig plikt

Det är alla i samhället som bidragit till den ekologiska krisen i haven, och därför måste vi politiker ta det samhällliga ansvaret och kompensera fiskarna under en övergångsperiod. De skall inte nödgas sälja eller lägga upp båtarna på land. Efterfrågan på dessa trålare är naturligt nog inte stor.

De kustnära fiskarna kan inte ge sig iväg långt bort och ligga ute veckovis, eftersom båtarna inte är anpassade för detta. Detta är inte heller någon lösning för de unga familjer som satsat på arbete nära hemmet.

Problemet är att vi inte har något val – vi håller på att nöta ut vår jord och vi kan inte få den utbytt mot en ny årsmodell.

H.D. Down

Hemställan

Med hänvisning till vad ovan anförts hemställs

att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om arbetsmarknadspolitiska åtgärder för yrkesfisket.

Stockholm den 19 januari 1989

Eva Goës (mp)

Hans Leghammar (mp)